

ΤΥΠΩΘΗΤΩ

Ενιωθα να είμαι από χαρτί

Το νέο βιβλίο της Αγαθής Δημητρούκα

Τα βιβλία αυτοσυστηνόνται; Ο συγγραφέας είναι ο επαρκέστερος πληρεξούσιος ανάμεσα στο έργο του και στον αναγνώστη; Οι λέξεις και τα πράγματα του συγγραφέα πώς συναντούν τις λέξεις και τα πράγματα του ήρωα ή του αφηγητή; Το βλέμμα ή το θέμα χαρακτηρίζει ένα βιβλίο; Υπάρ-

χουν συνέχειες και ασυνέχειες σε μια γραφή;

Η στήλη «Τυπωθήτω» προκαλεί και απαντά σε τέτοιας υφής ερωτήματα. Βιβλία όλου του φάσματος, πριν φτάσουν στις προθήκες των βιβλιοπωλείων, εξομολογούνται λεπτομέρειες της γραφής τους. Πεζογράφοι, ποιητές, δοκιμιογράφοι, με-

ταφραστές, ανθολόγοι, σε πρώτο πρόσωπο, πριν παραδοθούν στον συστηματικό και στον απλό αναγνώστη -βιβλία πριν αρχίσουμε να τα φυλλομετράμε.

Επιμέλεια Μισέλ Φάις

Αγαθή Δημητρούκα. **Πουλάμε τη ζωή, χρεώνουμε τον θάνατο**, αυτοβιογραφικό αφήγημα, εκδόσεις Πατάκη

Πολλά τα διλήμματα «κατά τον ρουν της μυστηριώδους ζωής» των ανθρώπων. Τα πρακτικά, ανεξαρτήτως δυσκολίας, είθισται να τα αντιμετωπίζουμε άλλοι ευθέως, άλλοι επιμερίζοντάς τα σε μικρότερες διαδοχικές λύσεις και άλλοι ασαφόμενοι τη μακαριότητα του «έχει ο Θεός».

Πα τα υπαρξιακά, όμως, καθένας αναζητεί τον προσωπικό του τρόπο -αν θέλει να επιζήσει, να μην κάνει τη βουτιά του στο κενό- και τον βρίσκει σχεδόν ακαριαία, μόλις του θέσει ο εαυτός του το ερώτημα: «Τώρα, τι κάνω?».

«Τώρα, τι κάνω?», αναρωτήθηκα το 1992, μετά τον θάνατο του Νίκου Γκάτσου, που σήμαινε για μένα -όπως κι εγώ για εκείνον- τα πάντα, δηλαδή, όλα τα καλά καγαθά, και αρνήθηκα προσκλήσεις φίλων του εξωτερικού να με φιλοξενήσουν για να 'αλλάξω παραστάσεις.

Προτίμησα να βιώσω το πένθος και καθώς ένοιωθα να είμαι από χαρτί, στο χαρτί αναζήτησα τη γιατρεία μου. Αρχισα να αντιγράφω, σαν τους καλλιγράφους μοναχούς, την πρώτη έκδοση της *Αμοργού*, ως αποδεικτικό ίθαγένειας, αφού, όπως μου έλεγε ο ποιητής της, «πατρίδα μας είναι η γλώσσα» και βάλθηκα να διαβάζω τουλάχιστον ένα βιβλίο τη μέρα. Επίσης, ξεκίνησα να γράφω διάφορες ιστορίες που μου είχε διηγηθεί από την άγνωστη σε μένα νεότητά του, στοχεύοντας σε μια συναισθηματική βιογραφία του ως τα 18 του που ήρθε στην Αθήνα.

Δεν την ολοκλήρωσα- με απέτρεψε ο Ελύτης, εκτιμώντας ότι θα έπεφτα σε μελοδραματισμούς, ενώ ο Χατζιδάκις μου υπέδειξε να βγω απ' τη σκιά του Γκάτσου. Απόρησα τότε- σήμερα, όμως, κατανώ το δικίο τους.

Πατί σήμερα, και πιο συγκεκριμένα την περασμένη άνοιξη, που ένιωσα να ρίχνουν στην ψυχή μου τοιμέντο κι αυτό να πήζει και να καταλαμβάνει όλο το μέσα μου, αφήνοντάς μου ως μόνη σάρκα τη φλούδα της επιδερμίδας και

ως μόνη πνοή έναν λυγμό σαν θρόισμα στα χείλη, βρήκα τη δύναμη να απαντήσω στο ακόμα πιο επιτακτικό «Τώρα, τι κάνω?», «Θα σκάψω εντός μου».

Ξέθαψα την πρώτη μνήμη, έγραψα την πρώτη σελίδα, κι όταν με τη δεύτερη ένιωσα το θρόισμα να γίνεται ανάσα, ζήτησα από την Άννα Πατάκη, την εκδότριά μου, να αναστελώ κατά δύο μήνες τη μετάφραση που είχα αναλάβει, για να γράψω τη βιογραφία μου, ως πράξη ηρωική, όχι από ναρκισσισμό. Η Άννα μου έκανε τη χάρη και, μόλις διάβασε τις πρώτες δέκα χιλιάδες λέξεις, με ενθάρρυνε να συνεχίσω.

Έγραφα σαν να μου υπαγόρευε κάποιος ένα κείμενο σχεδόν τελικό, που στο τέλος της μέρας, για να διορθώνω τον ρυθμό του, το διάβαζα, διαδοχικά και από το τηλέφωνο, σε τρεις νεότερους φίλους μου με αίσθηση της γλώσσας, αλλά όχι συγγραφείς -τη δασκάλα Γωγώ Ψαρρά, την αρχιτεκτόνισσα Μυρτώ Αρώνη και τον σκηνοθέτη Γιώργο Γιανναράκο-, κρίνοντας και συγκρίνοντας τις εντυπώσεις τους. Ο συγ-

γραφέας που εμπιστεύτηκα να διαβάσει το κείμενο ολόκληρο και να 'ακούσω τις παρατηρήσεις του, είναι ο εγκάρδιος και συννομήλικος φίλος Αλέξανδρος Ασωνίτης.

Πρόκειται για το πρώτο βιβλίο μου που απευθύνεται σε ενήλικους αναγνώστες, οι οποίοι εύκολα θα αντιληφθούν ότι χρησιμοποίησα τη ζωή μου, παρ' όλες τις τραγικές αντιθέσεις της, ως αφορμή για να μεταφέρω βιωμένες μνήμες καθώς και δανεισμένες, για να καταθέσω μαρτυρίες αλλά και συναισθήματα και για να αποδώσω ατμόσφαιρες χωρίς παραμορφώσεις απ' τον χρόνο.

Το προσωπικό μου όφελος; Ωσπου να κλείσουν οι δύο μήνες της συγγραφής, αισθάνθηκα την ψυχή μου να μαλακώνει, την ανάσα μου να δυναμώνει και να βρίσκει το πολύτιμο σθένος να αντισταθώ, μαζί με όσους αντιστέκονται, σε όλα αυτά που μας κάνουν να πουλάμε τη ζωή και να χρεώνουμε τον θάνατο, χωρίς να μαθαίνουμε ποτέ τι μένει.

Αγαθή Δημητρούκα